

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 8.12.2003 60. vuosikerta Numero 4 Sivu 2

Kotimaisia vihanneslajikkeita tarvitaan

Marja Aaltonen, vanhempi tutkija, MTT

Vihannesten siemenet tuodaan meille ulkomailta. Lajikkeet eivät kuitenkaan aina menesty pohjoisissa oloissamme. Niinpä laajempi kotimainen vihanneslajikkeiden testaus olisi tarpeen.

Suomen lyhyen kasvukauden aikana vihannekset eivät juuri ehdi tuottaa siemeniä. Lisäksi moderni kasvinjalostus on kallista. Vihannesalan jalostusliikkeet ovat keskittyneet ylikansallisiin yrityksiin ja siten, että Pohjoismaissa on enää vain muutama yritys Etelä-Ruotsissa ja Tanskassa.

Vihannesten siemenmarkkinat jakaantuvat tavalliseen siemenkauppaan ja luomusiemenkauppaan. Markkinat ovat suhteellisen pienet, joten vain kotimaahan tarkoitettua siementuotantoa ei kummastakaan juuri ole muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Maatiaisat turvaan

Vihannesten maatiaiskantojen säilyttäminen ja lisäys on onnistunut vain alan harrastajien ja erillishankkeiden avulla. Tässä työssä Pohjoismaiden geenipankki on ollut yhteispohjoismainen veturi, joka rahoittaa sekä hedelmä- että marjakasvien ja joidenkin vihannesten paikallis- ja maatiaiskantojen säilyttämistä. Valitettavasti vain muutamista kasveista on tallella kotimaisia maatiaislajikkeita. Sellaisia ovat esimerkiksi humala, nauris, lanttu, ryvässipuli ja raparperi.

Lajikkeiden valinta vaikeaa

Saamme kiittää ulkomaisia siemenfirmoja siitä, että vihanneslajikkeissa on runsaasti valinnan varaa. Mutta kuinka hyvin ulkomaiset lajikkeet soveltuvat suomalaisiin kasvuolosuhteisiin?

Esimerkiksi porkkanajalosteita on tarjolla lähes sata, ja moni niistä sopii luomuporkkanankin viljelyyn. Rungas tarjonta ja lajikkeiden nopea vaihtuvuus aiheuttavat kuitenkin tietämättömyyttä lajikkeiden soveltuvuudesta oloihimme.

Luomusiemen eroaa tavallisesta siemenestä lähinnä siemenen tuottamisessa. Tähän mennessä luomuviljelyyn soveltuvia lajikkeita on jalostettu vain muutamassa eurooppalaisessa jalostuslaitoksessa. Onneksi tilanne paranee tulevana vuosina.

Maistuuko porkkana hyvältä?

Kasvinjalostuksessa yleistyi 1990-luvulla F1-hybridijalostus. Samalla jäivät hyödyntämättä avopölytteiset lajikkeet. Ne ovat kuitenkin luomu- ja tavanomaisessa viljelyssä varteenotettava vaihtoehto. Myös luonnossa avopölytteisyys on yleistä, joten se muistuttaa esimerkiksi porkkanan luonnollista lisääntymistapaa.

F1-hybridijalostuksessa tavoitteena on ollut saada esimerkiksi porkkanasta "helposti viljeltävä" ja "mahdollisimman pitkään varastossa säilyvä". Kasvitauteja, tuholaisia ja kovaa mekaanista käsittelyä kestävä lajiketta on arvostettu. Myös porkkanan ulkonäköön on kiinnitetty huomiota, koska se on markkinoinnissa tärkeä ominaisuus. Vähemmälle huomiolle on jäänyt lajikkeiden ravitsemuksellinen koostumus ja kuluttajalle niin tärkeä "hyvä maku".

Lisätietoja: marja.aaltonen@mtt.fi
puh. (03) 534 2214

Marja Aaltonen

Nyt on oikea aika miettiä, mitä vihanneslajikkeita kylvetään ensi keväänä.